

Aan de gemeenteraad

Op 15 maart 2024 stelde raadslid E.P.J. Verweij (VVD) ons een schriftelijke vraag over 'Vaccinatiegraad bij kinderen in Rotterdam' (24bb001697).

Inleidend wordt gesteld:

Geacht college,

De Rotterdamse VVD is vandaag geschrokken van het verdrietige nieuwsbericht dat vier baby's zijn overleden door de kinkhoest¹. RIVM meldt dat er een zichtbare stijging door het hele land is te zien van het aantal meldingen van kinderen met kinkhoest, te maken met de vaccinatiegraad. Eerder deze week lazen we hetzelfde over mazelen in Eindhoven². Wij vinden dit een ontzettend zorgelijke ontwikkeling. De keuze als ouders om kinderen niet te laten inenten tegen besmettelijke ziekten bijzonder egoïstisch. En brengt de levens van de kinderen van ouders die zich wel aan gezondheidsregels houden in gevaar. Wat de Rotterdamse VVD betreft mogen we dit niet accepteren in onze stad. De vrijheid van de één om overal te komen zonder inentingen stopt waar het recht op gezondheid van de ander begint.

Daarom hebben wij de volgende vragen

Hieronder volgt de vraag en onze beantwoording:

Vraag 1:

Hoeveel gevallen van kinkhoest, en andere voorkombare ziekten waartegen kinderen worden gevaccineerd, zijn de afgelopen jaren in Rotterdam gemeten?

Antwoord:

¹ [Vier baby's dood door kinkhoest, zorgen gezondheidsdiensten over vaccinatiegraad \(nos.nl\)](#)

² [Uitbraak mazelen in regio Eindhoven: veertien kinderen en volwassene besmet | Binnenland | NU.nl](#)

In tabel 1 wordt er een overzicht gegeven van het aantal gevallen van bof, invasieve HiB (Haemophilus influenzae type b), kinkhoest, mazelen en meningokokkenziekte in Rotterdam in de periode 1 januari 2018 tot en met 21 maart 2024. Deze ziekten zijn meldingsplichtig en moeten volgens de Wet publieke gezondheid (Wpg) door de behandelend arts en het medisch microbiologische laboratoria gemeld worden aan de GGD.

Infectieziekte (in absolute aantallen)	2018	2019	2020 ³	2021	2022	2023	2024
Bof	2	20	2	0	1	8	14
Kinkhoest	196	210	64	1	4	74	214
Mazelen	0	3	0	0	0	0	0
Meningokokkenziekte	5	4	6	0	2	4	1

Tabel 1: Overzicht aantal gevallen bof, invasieve HiB, kinkhoest, mazelen en meningokokkenziekte in Rotterdam over de periode 1 januari 2018 – 21 maart 2024.

Elke twee tot vier jaar is er een piek in het aantal kinkhoestmeldingen⁴. Het aantal meldingen van kinkhoest neemt toe in Nederland. Ook in de regio Rotterdam- Rijnmond. Het risico op ernstige ziekte ligt met name bij zuigelingen die de prik nog niet gekregen hebben en waarvan de moeder in de zwangerschap niet gevaccineerd is tegen kinkhoest. In 2024 zijn er in Rotterdam 214 meldingen van kinkhoest gemaakt. In de jaren 2020 tot en met 2023 waren er veel minder kinkhoestmeldingen. Aangenomen wordt dat de maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus ook werkten tegen de verspreiding van de kinkhoestbacterie. Zoals te zien is in bovenstaande tabel 1 zijn er dit jaar al meer meldingen dan in heel 2018 of 2019.

Voor jonge baby's kan kinkhoest gevaarlijk zijn. Zij kunnen er ernstig ziek van worden en er zelfs aan overlijden. Elk jaar worden er in Nederland zo'n 170 baby's met kinkhoest opgenomen in het ziekenhuis⁵. In de gemeente Rotterdam zijn in de periode van 1 januari 2024 tot en met 21 maart 2024 tot nu toe 214 kinkhoestmeldingen gedaan. Hiervan is 18 procent in de leeftijdsgroep 0 – 3 jaar, 14 procent in de leeftijdsgroep 4 –12 jaar en 19 procent 13 – 17 jaar. De rest betreft volwassenen.

Ook het aantal bof-meldingen is toegenomen. Bof is een besmettelijk virus. Het aantal bof-meldingen loopt weer op nadat de ziekte door de coronapandemie vrijwel was verdwenen de afgelopen jaren. In 2024 zijn er tot nu toe 14 bofinfecties gemeld, ten opzichte van 3 meldingen de hele periode van 2020-2022 en 8 in 2023. Een daling in de vaccinatiegraad van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP), zowel landelijk als regionaal, kan een rol spelen bij de toename van de bof-besmettingen.

³ Vanwege de maatregelen tijdens de coronapandemie (2020-2022) is de rapportage van de genoemde infectieziekten nihil.

⁴ Bron: [Actuele cijfers kinkhoest | RIVM Geraadpleegd op 25 maart 2024.](#)

⁵ [Waarom de 22 wekenprik? | Rijksvaccinatieprogramma.nl](#)

De laatste omvangrijke mazelen uitbraak in Nederland regio vond plaats in 2013-2014⁶. Er waren toen in onze regio drie gevallen gemeld. In 2019 was er een kleine uitbraak in Nederland met drie gemelde gevallen in onze regio. Er is een trend dat ongeveer iedere 10 jaar een mazelen uitbraak plaatsvindt. Er zijn dit jaar nog geen gevallen in onze regio gemeten, maar wel elders in het land. Het is dus mogelijk dat ook in onze regio zich ziektegevallen gaan voordoen.

Meningokokkenziekte is een verzamelnaam voor ziekten die worden veroorzaakt door de meningokokbacterie. De kans dat iemand ziek wordt door meningokokken is erg klein. In de meldingen is geen duidelijke trend zichtbaar.

Vraag 2:

Hoeveel kinderen zijn de afgelopen jaren in Rotterdam gevaccineerd voor voorkombare ziekten?

Antwoord:

De vaccinatiegraad wordt uitgedrukt in percentages. Bijlage 1 geeft een overzicht van het percentage zuigelingen en volledig gevaccineerde kinderen in Rotterdam over een periode van 6 jaar ten aanzien van voorkombare ziekten. Hierin is de dalende trend in vaccinatiegraad zichtbaar.

Hoe meer mensen in een groep ingeënt zijn, hoe beter ook de groep als geheel beschermd is tegen deze ziekte, dit noemen we groepsimmunitet. De norm van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor de vaccinatiegraad is voor BMR (bof/mazelen/rode hond) 95% en voor DKTP (difterie/kinkhoest/tetanus/polio) 90%.

Vraag 3:

Hoe verhoudt het aantal vaccinaties van kinderen zich van wijk per wijk?

Antwoord:

In bijlage 2 zijn de vaccinatiegraden van rapportjaar 2023 per Rotterdamse buurt gepresenteerd. Buurten waarin minder dan 50 kinderen in aanmerking kwamen voor een bepaalde vaccinatiegraad zijn leeg gelaten. Dit is gedaan om herleidbaarheid naar inwoners te voorkomen. De percentages voor de wijken waar de vaccinatiegraad onder de 90% zijn in rood weergegeven (m.u.v. de adolescenten).

De wijken Oud Charlois, Tarwewijk, Tussendijken, Schiemond, Afrikaanderwijk, Hillesluis, Vreewijk, Oud Crooswijk, Rubroek, Oude Noorden en Kop van Zuid-Entrepot hebben een zorgelijke (lage) volledige (dat wil zeggen alle benodigde prikken) BMR, DKTP-vaccinatiegraad; lager dan 55%. De wijken Hillegersberg Noord, Hillegersberg Zuid, Molenlaan Kwartier, Terbregge, Dorp, Kralingen Oost hebben de hoogste vaccinatiegraad met een interval van 75%-85%.

Vraag 4:

Hoe verhoudt de vaccinatiegraad in Rotterdam zich ten opzichte van andere steden?

Antwoord:

Ook de steden Utrecht, Den Haag, en Amsterdam zien een dalende trend in hun vaccinatiegraad. De vaccinatiegraad van de vier grote steden is te zien in onderstaande tabellen 2 en 3:

⁶ Bron: [Actuele cijfers mazelen](#) | RIVM Geraadpleegd op 25 maart 2024.

Vaccinatiegraad in % ⁷	Rotterdam	Amsterdam	Den Haag	Utrecht
BMR	81,7	83,2	86,6	91,1
DKTP	83,3	84,4	85,4	90,9
MenC/ACWY	81,6	83,4	86,6	91,5

Tabel 2: Vaccinatiegraad in 2022 (in %) Zuigelingen, basisimmunisatie (op leeftijd van 14 mnd); gemeente Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Utrecht.

Vaccinatiegraad in % ^{8 *}	Rotterdam	Amsterdam	Den Haag	Utrecht
BMR	69,2	83,5	77,2	84,6
DKTP	69,1	83,7	76,6	84,4
Hib	85,0	86,3	87,2	92,1
Pneumokokken	83,5	84,5	85,9	90,9
Hepatitis B	83,4	84,9	85,6	91,0
MenACWY	65,8	76,4	69,2	76,4
HPV	38,5	57,1	51,2	57,7

Tabel 3: Vaccinatiegraad in 2022 (in %) volledig; gemeente Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Utrecht.

***Betekenis afkortingen**

DKTP: Difterie, Kinkhoest, Tetanus, Polio
BMR: Bof, Mazelen, Rodehond
DTP: Difterie, Tetanus, Polio
HiB: Haemophilus influenzae type b
Men ACWY: Meningokokken A, C, W en Y
HPV: Humaan Papillomavirus

In de tabellen 2 en 3 is te zien dat Rotterdam vergeleken met de drie andere grote steden met afstand de laagste vaccinatiegraad heeft. Dit geldt voor de zuigelingen en voor de volledig gevaccineerde kinderen⁹. Er is geen eenduidige reden te geven voor de lage vaccinatiegraad. Dit is een complex vraagstuk waar meer onderzoek voor nodig is. Doelgroepen die drempels ervaren op gebied van vaccineren, zijn in onze gemeente oververtegenwoordigd. Dit betekent dat het extra belangrijk is deze drempels inzichtelijk te maken om hier goed op te kunnen acteren.

Redenen waarom mensen sceptisch kunnen zijn ten opzichte van vaccinatie zijn divers en verschillen per doelgroep. Bepaalde geloofsovertuigingen worden al langere tijd genoemd als argument om niet te vaccineren. Daarnaast ervaren mensen de risico's op ziekte waartegen gevaccineerd wordt als laag en wordt vaccin-effectiviteit in twijfel getrokken. Ook lijkt er een toenemend wantrouwen te zijn tegen instanties die vaccinaties aanbieden, mogelijk aangewakkerd door de coronapandemie en misinformatie.

Doordat er in onze gemeente veel mensen wonen met beperkte gezondheidsvaardigheden, komt informatie van de overheid soms niet goed aan of is onvoldoende op maat voor mensen om dit te begrijpen en toe te passen. Er wordt verkend welke mogelijkheden er zijn om hier extra aandacht aan te besteden.

⁷ Let op: In de tabel zijn de cijfers per verslagjaar weergegeven. Dit betekent dat een vaccinatiegraad van verslagjaar 2018, de vaccinatiegraad van 2017 betreft.

⁸ Let op: In de tabel zijn de cijfers per verslagjaar weergegeven. Dit betekent dat een vaccinatiegraad van verslagjaar 2018, de vaccinatiegraad van 2017 betreft.

⁹ StatLine - Rijksvaccinatieprogramma; soort vaccinatie, regio (indeling 2023) (rivm.nl)

De vaccinatiegraad voor HPV is in Nederland lager dan voor de overige vaccinaties. HPV is de afkorting van humaan papillomavirus. HPV komt veel voor en wordt overgedragen via seksueel of intiem contact. Het virus kan baarmoederhalskanker en genitale wratten veroorzaken, maar ook kanker bij de penis, anus, schaamlippen, vagina, en mond- en keelholte. Sinds 2009 is deze vaccinatie opgenomen in het RVP. Deze introductie voor meisjes ging gepaard met veel maatschappelijke ophef waardoor de vaccinatiegraad sterk achterbleef. De associatie met seksueel contact is een argument om niet te vaccineren tegen HPV. Vanuit bepaalde geloofsovertuigingen wordt vaccinatie als onnodig beschouwd. Inmiddels is er een inhaalcampagne geweest en krijgen ook jongens het vaccin aangeboden. De HPV-vaccinatiegraad laat weer een stijgende trend zien, maar is nog niet op het niveau van andere vaccinaties.

Vraag 5:

Welke maatregelen gaat de wethouder nemen om de vaccinatiegraad omhoog te krijgen als deze zich ook hier in bepaalde wijken aan het dalen is?

Antwoord:

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Rijnmond is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) in Rotterdam. GGD Rotterdam-Rijnmond is verantwoordelijk voor de infectieziektebestrijding in Rotterdam. GGD Rotterdam-Rijnmond en CJG Rijnmond tezamen met de vereniging van GGD'en, de GGD GHOR Nederland, maken zich zorgen over de lage vaccinatiegraad en de groter wordende kans op uitbraken van verschillende infectieziekten zoals kinkhoest en mazelen. Kinderen kunnen hier ernstig ziek van worden en zelfs aan overlijden.

CJG en GGD trekken samen op in Rotterdam en de regio Rijnmond. We zijn als bestuurders actief geïnformeerd over mazelen en kinkhoest en op de hoogte van de acties die CJG en GGD ondernemen met betrekking tot de lage vaccinatiegraad en infectieziektebestrijding.

Op dit moment is de belangrijkste maatregel om bij elk contactmoment met ouders en/of kinderen de vaccinatiestatus te controleren en de ontbrekende RVP-vaccinaties nogmaals aan te bieden. CJG Rijnmond ziet zuigelingen in de eerste drie maanden vier keer. Tijdens deze consulten wordt het belang van het RVP en de risico's van de ziektes waartegen de vaccinaties beschermen besproken. Via de websites van de GGD Rotterdam-Rijnmond en het CJG Rijnmond wordt extra informatie gedeeld over mazelen en kinkhoest. Op de website van het CJG krijgen klanten informatie over vaccineren, op welke plekken zij terecht kunnen voor welke vaccinatie en hoe ze een afspraak kunnen maken voor een vaccinatie.

Ook via sociale media wordt extra aandacht besteed aan deze infectieziekten. Voor de doelgroep 12+ gaat CJG Rijnmond een onlinecampagne opzetten om vaccineren en de vaccinatiedagen onder de aandacht te brengen. Ook wordt de doelgroep middels de campagne geïnformeerd over de mazelen. Daarnaast kunnen (toekomstige) ouders altijd bij het contactcentrum terecht of kunnen zij een afspraak maken met één van de professionals op een CJG-locatie.

Andere partijen zoals kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, scholen, verloskundigen, en huisartsen hebben informatie ontvangen waarin CJG Rijnmond en GGD Rotterdam-Rijnmond aangeven wat het advies is m.b.t. het vaccineren van kinderen tegen mazelen. Verder zal GGD Rotterdam-Rijnmond in samenwerking met het CJG Rijnmond gerichte voorlichting geven en spreken met sleutelfiguren in wijken waar de vaccinatiegraad lager is.

Rotterdam werkt samen met Amsterdam, Den Haag en Utrecht om samen op te trekken richting het verhogen van de vaccinatiegraad. Een van de huidige activiteiten is het opstellen van een position paper gericht aan het ministerie van VWS met het verzoek om extra gelden vanuit de Rijksoverheid, zodat er bijvoorbeeld extra ingezet kan worden op voorlichting in de wijken. Deze position paper wordt gesteund door de wethouders van de G4 en dus ook door Rotterdam.

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) publiceert jaarlijks in de zomer de vaccinatiegraadcijfers van het voorgaande jaar. Deze cijfers zijn openbaar en worden gepubliceerd op de website van het RIVM

(<https://www.rivm.nl/publicaties/vaccinatiegraad-en-jaarverslag-rijksvaccinatieprogramma-nederland-2022>).

Naar aanleiding van deze publicatie bespreken CJG en GGD gezamenlijk jaarlijks in het najaar deze resultaten in de Raad voor het Publiek Belang van het CJG en het Algemeen Bestuur van de GGD. De GGD publiceert de vaccinatiegraadcijfers van de regio Rotterdam-Rijnmond op <https://gezondheidinkaat.nl/>

Vraag 6:

Welke maatregelen gaat de wethouder nemen zodat kinderen op een veilige manier bij elkaar kunnen komen, bijvoorbeeld op de kinderopvang of school?

Antwoord:

Scholen mogen vanwege de leerplicht niet-gevaccineerde kinderen niet weigeren. Voor de kinderopvang is er geen richtlijn. De Raad van State is van mening dat kinderopvangorganisaties, als private onderneming, zelf mogen bepalen aan wie zij wel of niet hun diensten willen leveren.¹⁰

Scholen en kinderopvangorganisaties hebben een brief ontvangen waarin staat waar ze informatie kunnen vinden over infectieziekten en vaccineren, hoe ze het CJG en de GGD kunnen bereiken als er vragen zijn en wat ze moeten doen bij het vermoeden van een infectieziekte, zoals mazelen.

In geval van een uitbraak van bijvoorbeeld mazelen staat de GGD gesteld om direct te handelen, hierbij is ook goed contact met CJG voor ondersteuning en samenwerking.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans, i.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

Bijlage 1. Vaccinatiegraad in Rotterdam (6 jaar periode);

Bijlage 2. Vaccinatiegraad in Rotterdam buurten percentages.

¹⁰ [Vaccineren en kinderopvang \(kinderdagverblijf, bso, gastouderopvang\) \(boink.info\)](https://boink.info)